

Det er blevet
TUNGT
at være barn i
Danmark

Red Barnet og SFIs undersøgelse:
Børnefattigdom i Danmark 2002-2006
Red Barnets anbefalinger

Red Barnet
Save the Children Denmark

59.000 fattige børn i Danmark

Forestil dig at være det eneste barn, der aldrig kan komme med, når klassen skal på tur. At være den, der vinker farvel, hver gang kammeraterne tager af sted på sommerferie, mens du selv kan se frem til syv uger i boligblokken. At være den, der gang på gang må finde på historier og små hvide løgne, fordi det er alt for svært og skamfuldt at fortælle, at din familie mangler penge.

Sådan ser hverdagen desværre ud for tusindvis af børn i Danmark. De er fattige i forhold til deres kammerater, og det har alvorlige negative konsekvenser for deres – og hele samfundets fremtid.

Fattige børn i dagens Danmark skiller sig ikke altid ud fra de andre børn på klassebilledet. De har ikke nødvendigvis huller i tøjet eller dårlige tænder. Men de lever ofte isoleret og bærer ensomme rundt på en tung hemmelighed og en følelse af at være anderledes.

Det er blevet tungt at være barn i Danmark. Ifølge Red Barnet og SFIs nye undersøgelse findes der 59.000 fattige børn i Danmark - og børnefattigdommen er stigende.

Vi har kun set toppen af isbjerget

Desværre har vi tilsyneladende kun set toppen af isbjerget, lyder en af undersøgelsens opsigtsvækkende konklusioner. Den økonomiske krise og stigende arbejdsløshed vil ramme fattige børn allerhårdest – og betyde, at endnu flere børn vil få en opvækst med afsavn.

Det er især forældrenes liv på de lave ydelser, der gør, at børn lever i fattigdom. Der er tale om starthjælpen, som blev introduceret i 2002 og dermed den lavere introduktionsydelse for flygtninge; den automatiske ned-sættelse af kontanthjælpen efter seks sammenhængende måneder på kontanthjælp; kontanthjælpsloftet og senest indførelsen af 300-timersreglen.

Den seneste undersøgelse fra CASA viser, at der er en klar overvægt af børnefamilier blandt modtagerne af de lave ydelser. Dertil kommer, at flere og flere – særligt kvinder mellem 30 og 39 år – kommer på kontanthjælp i denne tid ifølge Danmarks Statistik.

Tilsammen giver disse tal og den økonomiske krise et billede af, at børnefattigdom i Danmark desværre er et fænomen, vi som samfund i stigende grad er nødt til at forholde os til i de kommende år.

Samtidig giver de nye tal et billede af, at polariseringen mellem etniske minoritetsbørn og etnisk danske børn stiger. Et billede af at vi i Danmark er godt i gang med at skabe en ny social klasse af mennesker med anden etnisk baggrund end dansk, der på flere planer risikerer at blive socialt stigmatiseret og give de kommende generationer dårlige forudsætninger for at blive en del af velfærdssamfundets fællesskab.

Undersøgelsens væsentligste konklusioner

Hvor mange?

- Der findes 59.000 fattige børn i Danmark (målt ifht. OECD's såkaldte fattigdomsgrænse – dvs. børn i familier, der lever for under 50 procent af medianen af den samlede disponible indkomst i befolkningen.).

Hvem er de fattige børn?

- Det drejer sig særligt om yngre børn af enlige forsørgere. Børn af forældre uden kompetencegivende uddannelse, børn af arbejdsløse, børn af selvstændige og indvandrere- og efterkommerbørn.

Hvor bor de?

- Der er en relativt større andel af fattige børn i København og i 'Øvrige Sjælland og Bornholm', mens der er relativt færre fattige børn i 'Omegn København og Nordsjælland'. Fra 2002 til de 2006 er de regionale forskelle blevet større. Andelen af fattige børn er dog steget i alle regioner.

Forskel på fattigdom

- De fattige etnisk danske børn bor ofte med en enlig forsøger. For indvandrer- og efterkommerbørnene er en markant større andel fattige, på trods af at de bor med to voksne.
- De fattige indvandrer- og efterkommerbørn lever i familier, der i gennemsnit er større end de etnisk danske, og flere voksne står typisk uden for arbejdsmarkedet og modtager forskellige former for overførselsindkomster.
- De fleste børn i familier der modtager starthjælp, er fattige.
- Polariseringen mellem etniske minoritetsbørn og etnisk danske børn stiger.
- De fattige indvandrer- og efterkommerbørn er typisk fattige i en længere periode end fattige børn med etnisk dansk baggrund.

Risiko-børn

- Børnefattigdommen i Danmark er steget i perioden 2002-2006. Derudover er nogle faktorer forbundet med en højere risiko for fattigdom. Specielt er betydningen af eneforsørgere og stigningen i andelen af fattige børn blandt indvandrere og efterkommere tydelig.
- Gruppen af økonomisk udsatte børn vil mærke de negative samfundsøkonomiske ændringer mere end andre. Lige nu står vi over for en økonomisk krise og stigende arbejdsløshed, som man kan frygte vil gå hårdest udover disse børn.
- Dertil kommer, at der findes en stor såkaldt lavindkomstgruppe – dvs. den gruppe, der i EU's fattigdomsterminologi bliver kaldt fattig - (med en indtægt på under 60 procent af medianen af den samlede disponible indkomst i befolkningen), som er særligt udsat for at havne i fattigdomsgruppen, i takt med at den økonomiske krise slår igennem.

Det er blevet **TUNGT** at være barn i Danmark

Hvad er konsekvenserne?

Gennem Red Barnets arbejde med udsatte børn i Danmark møder vi mange af de børn, som gemmer sig bag tallene i undersøgelsen om børnefattigdom. Erfaringerne herfra og fra Red Barnets kvalitative undersøgelser viser bl.a. at:

- Mange fattige børn i Danmark lever i social isolation. Dels fordi de ikke i samme omfang som deres kammerater kan deltage i sociale aktiviteter, ferier og fritidsaktiviteter. Dels fordi mange af børnene forsøger at skjule familiens dårlige økonomi over for omverdenen og derfor bærer ensomme rundt på en tung problematik.
- Red Barnets tidligere undersøgelser viser, at flertallet af fattige børn i Danmark ikke trives i skolen, udsættes for både fysisk og verbal mobning og bliver direkte hæmmet i deres sociale og fysiske udvikling.
- Børnenes dårlige trivsel er med til at skabe en negativ spiral: Når børnene ikke trives, vil deres skoleforløb ofte blive dårligt, hvilket bliver en hindring for, at børnene får en uddannelse senere i livet. Det betyder, at de som voksne fortsat må leve et liv på økonomisk lavblus.
- Fattige børn risikerer at halte bagefter i skolen ikke mindst fordi, der bliver sparet på væsentlige værktøjer som computer og internet.
- Fattige familier må ofte spare på sund mad som frisk frugt og grøntsager, fisk og kød.

Red Barnet anbefaler...

- Regeringen bør fjerne de økonomiske barrierer som starthjælp, loftet over kontanthjælpen og 300-timers reglen.
- Regeringen bør lave en plan for særlig støtte til de mange børn, der bliver ramt af den økonomiske krise.
- Regeringen bør sikre, at der i skoler og daginstitutioner er ressourcer til at hjælpe de fattige børn ud af isolationen og ind i fællesskabet: Dvs. ordentlige normeringer – så personalet har tid og overskud til at tage sig af børn med særlige behov.
- Regeringen bør etablere gratis madordninger med sund, gratis mad til alle børn - både i skoler og fritidsinstitutioner.
- Regeringen bør sikre, at alle børn har fri adgang til gratis fritidstilbud og gratis lektiehjælp af høj kvalitet.
- Regeringen bør afsætte ressourcer til det opsøgende pædagogiske arbejde på gadeplan, således at børn bliver oplyst om og motiveret til at deltage i gratis fritidstilbud.
- Regeringen bør præsentere en plan for, hvordan man vil forhindre, at børnefamilier bliver sat ud af deres boliger.
- Endelig bør der fastsættes en fattigdomsgrænse, så man fremover lettere kan måle og følge udviklingen. En fattigdomsgrænse, der er baseret på økonomi.